

ODJEL POMORSKIH KOMUNIKACIJA IMA BUDUĆNOST

Tehnološki napredak elektronike omogućava izgradnju sve kvalitetnijih radiouređaja, a s time radiokomunikacije dobivaju veću važnost i pouzdanost.

Radiokomunikacije su, prema karakteristikama djelovanja, međunarodne jer ne poznaju granice među državama. Zato je bila potrebna međunarodna usklađenost pri korištenju radiokomunikacija u raznim zemljama širom svijeta te usuglašenost pri ostvarivanju novih postupaka i sustava. Zbog toga je 1906. godine u Berlinu 27 država potpisalo prvu Međunarodnu konvenciju o radiotelegrafiji. Sve brži razvoj radiokomunikacija u pomorstvu, uvjetovao je održavanje konferencije o radiokomunikacijama 1932. godine u Madridu. Na toj je konferenciji osnovana Međunarodna unija za telekomunikacije (UIT-Union Internationale des Telecommunications ili ITU-International Telecommunication Union), koja zamjenjuje sve dosadašnje konvencije. Povijesno je značenje ITU-a za pomorske radiokomunikacije izdavanje Međunarodnoga pravilnika o radiotelefoniji i Međunarodnog pravilnika o radiokomunikaciji. Na konferenciji ITU-a, Atlantic City 1947. godine, Međunarodna unija za telekomunikacije postaje specijalizirana Agencija Organizacije Ujedinjenih naroda, čime dobiva važnost mjerodavna i odgovorna tijela. Sjedište ITU-a premješteno je u Ženevu, Švicarska, gdje se i danas nalazi. Danas ITU predstavlja više od 150 država članica.

Nova era u komunikacijama

Lansiranjem satelita za radiokomunikacije, stvara se nova era u pomorskim i svjetskim radiokomunikacijama. Osnovana je nova međunarodna organizacija za radiokomunikacije u pomorstvu preko satelita INMARSAT (International Maritime Satellite Organisation) sa sjedištem u Londonu. Od sredine 1990. godine sa četiri su satelita pokriveni radiokomunikacijama svi plovni putovi svijeta, što omogućava sigurnu radiovezu između kopna i plovnih objekata i plovnih objekata međusobno, u svako doba dana i noći, ljeti i zimi (između 70° N i 70° S).

U pomorskom prometu sve važniju ulogu ima radiolokacija, koja se razvijala usporedno s elektronikom. Radiogoniometar, sustav hiperboličke navigacije, RADAR i sustav satelitske navigacije značajan su činilac za pouzdanost i sigurnost plovidbe.

Nov način komuniciranja traži i odgovarajuće stručne ljude. Otvaranjem Radiotelegrafskog odjela pri Višoj pomorskoj školi u Rijeci 1956. godine, dobivamo novo visokokvalificirano osoblje pomorskih radiooperatora, s dobrim poznavanjem pomorskih radijskih komunikacija i brodske elektronike.

Radiotelegrafski odjel počinje radom u školskoj godini 1956./1957. U prvim godinama rada ovog odjela ističu se imena stručnih suradnika i nastavnika: Đorđa Cvijanovića, Lazara Milanovića, Branislava Radića, Ivana Tijana, Aleksandra Dolinara, Božidara Ivanović-Starčevića, Veljka Devića, Đorđa Novaka i još mnogih honorarnih suradnika (Danijel Bistrović, Ljubomir Biro, Aldo Gijačić, Boris Jovanović, Tomislav Lisac, Franjo Lukovček, Branko Ostojić, Albin Semen).

Školovanje je trajalo jednu školsku godinu, po završetku školovanja studenti su se ukrcavali na brodove kao pripravnici (asistenti telegrafije). Šezdesetih godina Radiotelegrafski odjel započinje s dvogodišnjim studijem. Godine 1961. diplomiraju dva studenta i dobivaju diplomu "Inženjer za pomorske telekomunikacije", godine 1962., četiri, 1963. godine trideset i dva itd. Diplomanti Radioodjela Više pomorske škole bili su vrsni i priznati radiočasnici u pomorskom svijetu, a mnogi su se posvetili održavanju i servisiranju brodske elektronike.

Od 1. travnja 1978. godine Odjel za pomorske telekomunikacije ravnopravno nastavlja s radom u okviru Fakulteta za pomorstvo i saobraćaj.

Djelatni sastav Odjela za komunikaciju i brodsku elektroniku 1999. godine

U pomorstvu, na području pomorskih telekomunikacija, pušu sve snažniji vjetrovi tehnološkog razvitka elektronike i radijskih telekomunikacija, korištenje Morzeove abecede u pomorskim radijskim komunikacijama posustaje, svojom "sporošću" postaje kočnica razvoju pomorskih radijskih komunikacija, osobito na području zaštite ljudskih života na moru Službe traganja i spašavanja (Signali pogibelji i sigurnosti); godine 1979. IMCO daje preporuku za uvođenje novog sustava za pogibelji i sigurnost – FGMDSS (Furtherer Global Maritime Distress and Safety System).

Brodska elektronika – naša budućnost

Godine 1987. ITU (International Telecommunication Unit) donosi odluku o prihvaćanju novog sustava (dotad FGMDSS gubi slovo F i eto GMDSS-a). Iste te godine donosi "vozni red" uvođenja novog sustava. Sustav definitivno počinje vrijediti od 1. veljače 1999. godine.

Temeljem navedenog prestao je postojati Odjel za pomorske telekomunikacije i prerastao u Odjel za komunikacije i brodsku elektroniku šk. god. 1992./1993. Četiri-semestralni studij postaje pet-semestralni. Studenti po završetku studija dobivaju diplomu Inženjer za pomorske komunikacije i brodsku elektroniku.

Poseban naglasak daje se brodskoj elektronici, održavanju i servisiranju. Pomorski fakultet godine 1994. dobavlja brodsku radijsku postaju, prema standardima GMDSS-a. Što se tiče ostale didaktičke elektroničke opreme, osjeća se stalna stagnacija. U svakom slučaju, stručni suradnici i nastavnici svih su tih godina nastojali, i nastoje, studentima pružiti maksimum znanja, i istovremeno raditi na vlastitu stručnom usavršavanju.

Danas je, u 50-oj obljetnici, što se tiče Odjela za brodsku elektroniku i komunikacije, u vrijeme velikih promjena u svjetskim pomorskim komunikacijama i velikoga tehnološkog razvoja elektronike i računskih sustava, pred nastavnim osobljem težak zadatak kvalitetna obrazovanja budućih kadrova, brodskih elektroničara koji će uspješno rukovati, održavati sve zahtjevniju elektroniku brodskih sustava radijskih komunikacija, navigacije i pogona. Uz kadar, treba voditi računa o opremi učionica i kabineta (laboratorija) odgovarajućom didaktičkom elektroničkom opremom, uređajima računalskih sustava i sl. Do danas, bilo je mnogo teškoća, možda i većih od postojećih, ali je Odjel pomorskih komunikacija znao naći rješenja pa će zasigurno to znati i u budućnosti.

Dr. sc. Ante Tićac